

Försvarsmakten
LEDS PLANEK mtrl log
leds-planek-mtrl_log@mil.se

Remissvar Doktrintillägg Logistik, DKTL Log (Diarienummer: FM2021-9568:3)

Om Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF):

SOFF är en branschorganisation för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige, med över 140 företag som medlemmar. Vår förening fungerar som en långsiktig partner och ett forum för att tillvarata våra medlemmars intressen och sätta fokus på marknadens behov. Vi står för ansvarsfulla affärer och aktiviteter. Medlemmarnas affärsverksamhet har ofta en viktig roll att spela i Sveriges försvars- och krishanteringsförmåga, i en tid då säkerhetspolitik och marknad är tätt sammanlänkade.

Föreningen uppskattar möjligheten att yttra sig över förslaget om Doktrintillägg Logistik och anser att dokumentet är på det hela taget välstrukturerat på doktrinär nivå.

SOFF:s medlemsföretag svarar för att upprätthålla och utveckla en försvarsteknisk och kompetensmässig bas som kan stödja utvecklingen av Försvarsmaktens operativa förmåga och bidra till att upprätthålla nationell försörjningstrygghet och självständighet i förhållande till andra stater. Men också för att underlätta en attraktivitet samt skapa förutsättningar för försvarssamarbete med våra sk. strategiska partners.

Inledning

Statens olika initiativ till att förenkla och tydliggöra samverkan mellan samhällets aktörer för att åstadkomma bättre förutsättningar att hantera kriser och påfrestningar i samhället är välkommet, då inte minst i relation till det militära försvaret och exv. det militära försvarets behov av logistik. SOFF noterar bl.a. att det som är återkommande i remissen är behovet av civila/andra aktörer/leverantörer för att få logistiken att fungera. Mot denna ansats anser SOFF att DKTL Log spelar en mycket viktig roll för att tydliggöra behovet av gränssnitt och interaktion till marknaden.

Några generella ingångsvärden från SOFF som också framförts till flera statliga utredningar för totalförsvarsområdet i närtid, och som också DKTL Log behöver förhålla sig till är att:

- Den framtida dialogen inom Totalförsvaret behöver förhålla sig till det faktum att statens beroende av i Sverige verksamma företag – med några få undantag – är betydligt större än företagens beroende av staten. Det finns möjligheter för FM att hantera civila aktörers resurser genom att tillämpa den sk. förfogandelagstiftningen vid högre beredskap eller krig. Men detta kräver då politiska beslut och för att förstå, mäta, skapa och inte minst öva dessa resurser för ett sådant scenario och då för FM behov, behöver desamma finnas tillgängliga också i "fredstid" samt ingås genom kommersiella avtal.

- Med detta sagt innebär det att DKTL behöver förhålla sig till att i Sverige verksamma "försvarsföretag" eller andra aktörer som man har beroenden till har egna strategier, framtagna och beslutade av sina respektive ägare, som inte utgår från svenska statens/exv. det svenska militära försvarets behov.
- Företagens strategier kanske syftar till att möta statens/det svenska total- eller militära försvarets behov, men detta endast i så fall med syfte att möta företagens ägares mål.

Slutsatsen av ovan är att staten alltså måste attrahera företag, deras investeringar etc. för att kunna uppnå den beslutade tillväxten och försörjningen och indirekt skapa förutsättningar för logistiken. För att uppnå det senare behöver alltså dialogen med FM i detta fall vara trovärdig för företag och andra aktörer av vilka staten/FM är beroende för att uppnå sin beslutade försörjning och i detta fall logistik. Dessa aspekter berörs i mycket liten del i DKTL Log, men är själva förutsättningen för att skapa en trovärdig och fungerande försörjning av Försvarsmaktens förmågor samt operativa behov.

SOFF allmänna kommentarer

Vi ber FM notera att SOFF inte korsläst det remitterade dokumentet mot andra FM-dokument, t.ex. FM MSD (Militär Strategisk Doktrin). SOFF kommentarer m.m. är alltså bara baserade på det föreliggande dokumentet vilket bör tas i beaktande när ni läser desamma.

Tabell med förslag, alternativa texter eller korrigeringar har ej använts då SOFF inte anser att det varit relevant att svara på denna nivå. Dock återfinns några få generella kommentarer med radhänvisning under generella synpunkter nedan. Dessa har inte förts in i tabellen då radhänvisningarna snarast är ex. på de aspekter som lyfts fram i kommentarerna.

Kommentarer är av övergripande karaktär och fokuserar på sådant som SOFF anser att FM kommer ha nytta av eller kan använda i framtida dialoger kring DKTL Log i dessa olika nivåer.

SOFF övergripande kommentarer

Först några övergripande kommentarer relativt innehållet andra aktuella utredningsdirektiv samt politiska inriktningar som DKTL Log enligt SOFF behöver förhålla sig till och inte vad vi kan se återfinns i dokumentet.

Det anges i FM Militärstrategisk doktrin (MSD) – som en allmän utgångspunkt – att det är "det civila försvarets (i mening övriga delar av totalförsvarets) uppgift att stödja det militära försvaret i dess mötande av väpnat angrepp mot Sverige". Detta behöver man fundera på relativt genomslaget och realiserbarheten hos DKTL Log, då utifrån följande hypotetiska resonemang:

- SOFF bedömning är att MSD i utifrån ovanstående utgångspunkt får ett lite väl stort eller i alla fall snävt, genomslag i DKTL Log. Detta då det militära försvarets behov antas kunna fyllas med alla resurser som nationen har att uppbringa. Vad händer exv. då med befolkningsskyddet, det psykologiska försvaret eller andra relevant funktioner för som är dimensionerande för många av de civila utförarna av vilka FM är beroende?
- Ska t.ex. befolkningsskyddet/civilt försvaret verka under förutsättningen att den inte garanteras några resurser, och att det därmed faktiskt kan bli så att det inte tilldelas några resurser alls?

- Mer relevant vore väl då att ha en struktur där resurser m.m. fördelas ur ett totalförsvarsperspektiv, efterhand och mot en holistisk bedömning. Dvs. utgår man från perspektivet i MSD/DKTL Log så riskerar man att av personella, skyddskäl eller andra dimensioner, riskera att ta resurser in i exv. det militära försvarets organisation, som i praktiken behövs för att utföra DKTL Log.
- SOFF syn är (medveten om att det finns legala styrningar här) att DTLG Log istället bör utgå ifrån antagandet att det militära försvarets behov kommer att kunna mötas, givet att tillräckliga resurser tilldelas det i ett nationellt perspektiv. Skillnaden, som kanske är ytterst liten men inte desto mindre viktig, är att FM inte kan utgå från att alla resurser är FM:s, då varken under planering i fred eller under skarpt läge i höjd beredskap eller krig.
- FM borde istället utgå från att alla resurser är totalförsvarets, att resurserna är omfattande och att de kan få tillräcklig resurstilldelning givet att de kan motivera detta gentemot den/de som gör en avvägning (t.ex. vid fredstida planering).

Ovanstående resonemang blir förvisso teoretiskt, men å andra sidan mycket viktig för DTLG Log att bemöta och adressera relativt inte minst dess trovärdighet gentemot övrig statsförvaltning och näringslivet i stort, dvs. en stor del av genomförarna nämnda i detsamma. Se också inledningen ovan som motivgrund.

Vidare finns skrivningar som kan uppfattas som att civila "partners" till försvarslogistiken behöver anpassa sig till den senares krav.

På rad 430 och 431, står exv. att "Försvarmakten är beroende av en nära relation med det civila samhället för att med nationens samlade resurser kunna hantera de påfrestningar som Sverige kan råka ut för."

Detta kan ifrågasättas. FM har inte tillgång till nationens samlade resurser för att "hantera de påfrestningar som Sverige kan råka ut för". Det militära försvaret/FM skall skydda nationen mot väpnat angrepp. Skrivningen ovan syftar till totalförsvarets uppgift vilket inte är detsamma som Försvarmakten.

SOFF anser därför att DTLG Log behöver ta hänsyn till detsamma, vilket då skulle baseras på att det är Försvarmakten som är ansvarigt för Sveriges militära försvar och för att dess försvarslogistik möter, är tillfyllest samt skapar ingångsvärden för civila aktörerna som ska bidra till detsamma. Därav kommer att det är Försvarmakten/staten – inte företagen (eller andra aktörer) – som är ansvarigt för att eventuella civila resurser som ingår i eller stödjer det militära försvaret i höjd beredskap eller krig ges goda förutsättningar för att göra just det.

Detta innebär också, eftersom företagen till stor del har eller är del av resurserna samt är utförare av också av den militära logistiken, att frågan kring hur exv. informationsdelning mellan Försvarmakten och företagen ska gå till är underbelyst i DTLG Log. Detta gäller då oavsett om det handlar om säkerhetsaspekter, säkerhetsskydd eller kunskap om status och tillgänglighet etc.

SOFF generella synpunkter enligt önskemål om svar i anvisningen

Då remissen besvaras önskar FM svar på följande frågor:

1. Ger utkastet en tydlig uppfattning om hur man bör tänka avseende militärstrategisk och operativ logistik? Motivera svaret. (F)
2. Ger utkastet en tydlig uppfattning om hur man bör tänka på militärstrategisk respektive operativ nivå avseende logistik? Motivera svaret. (F)

3. Saknas någon viktig aspekt eller behöver något förtydligas ytterligare? Vilka begrepp behöver förklaras separat? Är det något begrepp som saknas? Motivera svaret. (F) (C)
4. Innehåller dokumentet motstridigheter? (F) (C)
5. Doktrintillägget är skrivet som tillägg till militärstrategisk och operativ doktrin. För civila mottagare är kännedomen om dessa vanligtvis begränsad. Med detta som bakgrund, ger doktrintillägget information av värde för läsare i civil myndighet eller organisation? Motivera svaret. (C)

Som ni kan notera nedan har vi valt, där vi så ansett relevant, att också adressera frågor där svar önskas från remissmottagare inom Försvarsmakten är markerade (F) i enlighet med ovanstående nummersättning:

1. Utkastet ger tillräckligt tydlig inriktning av tankegångar kring logistik på alla tre nivåer Strategisk, operativ, Taktisk. Motivering: Dokumentet lyckas hålla isär de olika nivåerna och vad som kännetecknar dem.
2. Vad framhålls på ett bra sätt?
 - a. Raderna 271–275 lyfter tidigt fram vikten och behovet av civila resurser för att den militära logistiken skall fungera.
 - b. Rader 319–321 lyfter fram vikten av integrerade informationssystem – där även civila aktörer är inkopplade – det är bra att detta kommer i fokus.
 - c. Rad 773–775 understryker vikten av kontinuerlig informationsinhämtning. Det är bra.
3. Vad saknas?
 - a. Raderna 292–300 beskriver förutsättningar för civil logistik alltför summarisk och en riktig beskrivning av koppling till militära delar, och hur de båda systemen ”dockar-in” saknas.
 - b. De logistiska informationssystemens betydelse för att verkligen kunna upprätthålla flöden och optimera logistikflöden borde framträda mer. I många fall är korrekt och tillgänglig information den viktigaste komponenten. Förnödenheter/mtrl på fel plats eller i fel volym är likställt med att inte ha materiel eller förnödenheter för det operativa behovet. Förvisso berörs detta i rader 481-485 men detta kan utvecklas.
 - c. Civila aktörer och i stort näringslivskomponenten är vital för att flöden skall kunna fungera i fred såväl som vid höjda beredskapsgrader och krig. Förutsättningarna för civil aktör är dock i de olika lägena – väsensskilda. Utöver kommentarerna i inledningen ovan kring företagens funktionssätt, så behöver följande adresseras:
 - i. Hur skall man se på personal som är viktig för att transport, tjänst, leverans m.m. ska kunna genomföras. Skall denna vara kontraktsmässigt krigsplacerad med ut klarade förutsättningar i alla olika beredskapsgrader?
 - ii. Viktig förutsättning för att säkerställa obruten leverans från näringslivsaktör är att kontrakt som täcker alla stadier av beredskap. Priser, förutsättningar, försäkringar (personal enligt ovan) måste vara överenskomna i förväg. Väldigt lite i denna doktrin ger ens de ram-mässiga förutsättningar på hur detta skall gå till. Orden kontrakt finns på rad 638 samt 676.
 - iii. Rad 665 och framåt skildrar läge vid aktivering och mobilisering. Personal anspråkstas m.h.a. pliktlagar och mtrl med föfogandelagen och ev. med nyteckning kontrakt. Dock så är det i beredskapslägen innan det kommer upp till höjd beredskap och mobilisering som är det som utgör utmaningar

(angivna i flera punktsatser ovan), samt du i praktiken blir dimensionerande för förmågan i alla beredskapsnivåer. Angripare har allt intresse i världen att uppnå sina syften utan att vi når fram till att utropa höjd beredskap och igångsätta aktivering och mobilisering.

- iv. Rad 697 – logistik verksamhet ur ett kronologiskt eskalationsperspektiv. Militärstrategisk doktrin MSD-2021 (även den under omarbetning) fokuserar en del på att beredskapshöjningar inte nödvändigtvis sker sekventiellt i eskalerande trappa. Detta perspektiv frångås till en del i avsnitt 4.8.1.
- v. Rad 711 "operation kan således genomföras under alla beredskapsnivåer"

- d. En aspekt som saknas i doktrinen är behovet av skydd (framförallt säkerhetsskydd) för logistikkedjan och hur detta ska lösas. Aspekten har strategisk betydelse på så sätt att ett uteblivet eller underdimensionerat säkerhetsskydd kan påverka logistikkedjan på ett mycket allvarligt sätt. Under avsnitt 1.4 (rad 315ff) identifieras förvisso att civila leverantörernas skydd kräver särskild fokus, men det saknas sedan i följande avsnitt en återkoppling till detta identifierade behov av skydd och hur det särskilda fokuset ska omsättas i praktiska åtgärder. Doktrinen bör inrikta Försvarmakten att myndigheten i sin beställarroll tidigt behöver ta ansvar för säkerhetsskyddsfrågorna och förvissa sig om att delar av logistikkedjan inte har bristfälligt säkerhetsskydd som öppnar för en motståndares möjligheter att påverka oss. Åtgärderna kan innefatta utbildning och information till leverantörer om hotbild och motståndarens tillvägagångssätt, dialog och tydlighet om krav i upphandlingar och beställningar samt hur säkerhetsskyddet ska följas upp i logistikkedjan. Det är också nödvändigt att nämna att säkerhetsskyddsåtgärder behöver budgeteras, för att inte säkerhetsskyddet felaktigt ska underdimensioneras utifrån det behov som har identifierats. Texter om detta skulle kunna passa under avsnitt 2.9 och 4.9 (det senare med fokus på internationella säkerhetsskyddsfrågor)."
- e. Kopplat till sista stycket på "SOFF övergripande kommentarer" ovan kring informationsdelning, står det exv. på rad 482, 483 och 484 att "Försvarslogistiken är beroende av informationsflöden. Information följer de logistiska flödena oberoende av källa och riktning. Att styra och leda information är en framgångsfaktor för att effektivt påverka de logistikflöden som stödjer Försvarmaktens verksamhet". Som ex. hur får FM tillgång till informationen eftersom densamma inte finns intern i FM? Hur går det till? Vem är ansvarig för att så sker o.s.v.?

- 4. Inga betydande motstridigheter har identifierats, men aspekter kring värdlandsstöd har ej hunnit beaktas i detta svar.
- 5. Se tidigare kommentarer kring denna fråga.

Stockholm 2021-09-10

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'R. Limmergård', with a long, sweeping flourish extending to the right.

Robert Limmergård
Generalsekreterare
Säkerhets- och försvarsföretagen